

JAN
KARONOVÁ

DOMŮ
DO HOLLY
SPRINGS

Jan Karonová

**Domů
do Holly Springs**

Příběhy otce Tima

VYŠEHRA D

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU
HOME TO HOLLY SPRINGS
PŘELOŽILA VLASTA HESOUNOVÁ

Copyright © Jan Karon, 2007

All rights reserved including the right of reproduction in whole
or in part in any form. This edition published by arrangement
with Viking, a member of Penguin Group (USA) Inc.

Translation © Vlasta Hesounová, 2008

Illustration © Adolf Born, 2008

ISBN 978-80-7021-953-9

P O D Ě K O V Á N Í

Vřelé poděkování si zaslouží Dr. Daniel P. Jordan, Lou Jordan, Dan Jordan Jr., Christy Jones, Blanton Jones, Jean Ann Jones, Mary Ann Connell; Reverend Bruce McMillan, Quentell Gipson; Annie Moffitt z oblíbené Anniiny restaurace v Holly Springs; Dorothy Warren; Ruthie Bowlin; Russell Whitehead; Cary Whitehead; Mike Moore; Betty McGeorge, Lois Swanee; Jorja Lynn; John Peaches; Dr. Ben Martin; David B. Person; Chelius Carter; Frances Gresham; Steve Gresham; Olga Reed Pruitt; Carol Hill; the Very Reverend Dr. Paul Zahl; Jim Boone; Tony Bowers; Billy Jones; Melba Darras; zemř. Tommie Darras; Ann Barnes; Sara Lee Barnes; Earl Scott; Polly Hawkes; Reverend Marshall Edwards; Jim Shank; Albert Ernest; Rodger Bellew; Marvin Gormours; Jeff Heitzenrater; Nancy Briggs; Betty Moore; Jean Coors; Wendall Winn, Jr.; Cathie Lillis; Winston K. Barnham; Wyne Dowdy; Frank S. Brown; Bill Hargrove; Larry Dean Richardson; Mike Thacker (můj poradce na střelné zbraně a lov); Beki Thacker; Ollie Thacker; Joyce Thacker; Judy Grigg; Reverend Edwin Pippin; Darlene Rush; Ed a Dean Rushovi; moje sestra, Brenda Furman; moje dcera Candace Freeland; Dr. David M. Heilbronner; Dr. Robert Gibson; Tom Nangold; Kevin Whitley; Mary Minor; major Tom Pike; Bob Maurino; Rt. Reverend William A. Jones, Jr.; a jako uznání za přínos ke kulturnímu rozkvětu Holly Springs a okolí i Elizabeth Blanton Jones (1868-1949).

Nekonečné díky náleží Dr. Paulu Klasovi, Dr. Kevinu McConnellovi, Dr. Emanuelu Cirenzovi, Dr. Johnu J. Densmoreovi a Dr. Thomasu R. Spitzerovi, řediteli programu transplantace kostní dřevě v massachusettské všeobecné nemocnici v Bostonu.

V Ě N O V Á N Í

Když jsem před více než deseti lety začínala psát řadu knížek o Mitfordu, potřebovala jsem vědět, kde se narodil a vyrostl můj hlavní hrdina, otec Timothy Andrew Kavanagh. Jistěže podle způsobu vyjadřování, chování a osobních zálib náleží na americký jih, ale která konkrétní část ho formovala a ovlivnila?

Rozložila jsem si v pracovně na podlaze mapu Spojených států a postupně jsem vyřazovala všechny jižanské státy kromě Mississippi (kde jsem nikdy nebyla). Pak jsem pohledem bloudila po městech a městečkách a hledala jsem nějaké libozvučné místní jméno. Jakmile jsem objevila Holly Springs, bylo rozhodnuto: Tim Kavanagh pochází z Holly Springs ve státě Mississippi. Město má 8000 obyvatel a je to místo posledního odpočinku tolika slavných vojáků padlých ve válce, že místnímu hřbitovu se přezdívá Malý Arlington.

Nikdy se mi nesnilo o tom, že bych tuto perlu hlubokého jihu někdy skutečně navštívila. Avšak po napsání devíti románů a po více než deseti letech jsem si uvědomila, že musím další knihu zasadit do rodného města svého hrdiny – a najít chybějící kousky jeho dřívějšího života.

A v Holly Springs jsem našla nejen ty chybějící dílky, ale i něco vzácného a úžasného. Našla jsem tam lidi, kteří si váží svého hlubokého propojení se společnou minulostí, a jsou ochotni si navzájem odpustit své prohřešky. Bez výjimky jsou hrdí na své město a více než šedesát předválečných domů; jsou pyšní na Rustovu akademii, což je stoletá vzdělávací instituce, a jsou pyšní i na všechnu tu krásu, která je obklopuje na každém kroku. V tomto pozemském životě je krása velmi důležitá a v Holly Springs jí mají vrchovatě. Nechybí tam ani srdečnost a velkorysost, s níž mě přijali.

A tak mohu stejně jako Paige Benton Brownová říct: „Mississippi není stát, to je rodina.“

Pokud vám to připadá až příliš sentimentální, tak ať. Zjistila jsem, že je to pravda.

Ačkoliv jsem tento román zasadila do skutečného města, na jeho stránkách se neobjeví žádná ze skutečných postav z Holly Springs. Avšak některá ze zmiňovaných míst jsou zcela reálná. Rozhodla jsem se použít Tysonův dragstór, Bookerovo železářství a Phillipsovy potraviny, protože jsou to dnes v Holly Springs důležité orientační body, a byly neodmyslitelnou součástí kultury v dobách mládí otce Tima. Další skutečné body, o nichž se v knize píše, jsou Airliewood, Fantova rezidence, kostel Christ Church, kostel baptistů i presbyteriánů, budova Utley, nádraží, hřbitov na kopci Hill Crest, Stafford, rodné místo Idy Wellsové, a impozantní soudní budova v řeckém stylu, postavená z vápence a tvořící dominantu náměstí. Hotel Peabody v Memphisu, který je v knize zmíněn, také skutečně existuje. Avšak navzdory tomu, že se zobrazované děje odehrávají ve skutečných kulisách, jsou bez výjimky smyšlené.

Doufám, že moji přátelé v Holly Springs mi odpustí veškeré chyby a nedůslednosti, ať historické či jiné, jichž jsem se v knížce dopustila, a že pochopí, že jsem ji s hlubokou úctou věnovala všem, jimž jsou Holly Springs domovem.

Jan Karonová

říjen 2007

Takový farář, který se v červeném kabrioletu mustang se zdviženou střechou řídí po silnici s cihlou na pedálu, by mohl dopravní policii pěkně našňupnout.

Mrkl do zpětného zrcátka. Ačkoli kromě něho po dálnici nic nejelo, zpomalil na devadesát.

Už to bude skoro čtrnáct let, co dostal naposled pokutu za rychlou jízdu, i když mezitím se mu ještě dostalo napomenutí. Ovšem to napomenutí dostal, když ještě řídil svůj předpotopní buick. Nejenže tehdy ta rachotina probudila v policistovi slitování vůči duchovenstvu jako takovému, ale onoho muže zřejmě naprosto konsternovalo, že dotyčné vozidlo dokázalo vyvinout rychlost sto dvaceti kilometrů v devadesátikilometrové zóně.

Teď mrkl na sedadlo spolujezdce. Jeho spolucestujícím, nyní příležitostně nazývanému Starý pán, se zjevně líbilo, jak mu vítr fíčí kolem uší.

Možná by si měl dělat výčitky, že bere na ten výlet svého nejlepšího přítele, a ne svou ženu. Ale cožpak ho prakticky nevykoplá ze dveří?

„Jeď!“ nakázala mu, pajdajíc kolem něho s kotníkem v sádře. „Leť, a buď jako motýl!“

Ujišťoval se kolem dokola, jestli skutečně může odsud na takových pět nebo šest dní vypadnout, a přitom si zůstat jist, že na něho nezanevře.

„A jak to tu zvládneš se zásobováním potravinami, když nemůžeš řídit?“

„Drahý můj, tohle je přece Mitford. Všichni se tu budou přimíjet s hotovým jídlem pro manželku nejoblíbenějšího duchovního, co jen jejich paměť sahá.“

„Že se budou rojit, říkáš? Pro každý případ ti udělám velký nákup základních potravin.“

„Prosím tě, nedělej to. Jenom už jeď. Leť, a buď –“

„To už jsi říkala.“

„Ano, a taky to tak myslím. Víš, motýli nežijí moc dlouho. A jestli se někdy mají vypravit do Mississippi, aby dali do pořádku jisté srdeční záležitosti, měli by sebou hodit. A samozřejmě si tu cestu přitom taky užít.“

Jeho žena byla autorka a ilustrátorka dětských knížek a měla svůj vlastní způsob nazírání na svět.

„A jak to budeš dělat s odpady?“

„Ty mi vynesete Sammy nebo Kenny, vždyť jsou hned vedle. Nebo třeba Harley. Myslím, že pro všechny ty pomocníky ani tolik odpadu nevyprodukuje.“

„A co jestli se tu začneš bát, nebo tak něco?“

„Já a bát se, nebo tak něco? Viděl jsi mě někdy, že bych dostala strach, nebo tak něco?“

Tedy vlastně viděl, jenže tenkrát zabloudili v jedné jeskyni v divočině.

Usmála se na něho svým typickým způsobem a ještě ho odzbrojila pohledem chrpově modrých očí. A tak teď byl tady.

Kudzu.

Kam jen oko dohlédne.

Nepamatoval se, že by za jeho mládí tato rostlina pokrývala takové plochy.

V horách Severní Karolíny ji skoro nebylo vidět. Usoudil, že na tuhle popínavou orientální trvalku, nyní plnou květů, tam je příliš chladno; šla jí k duhu horká léta a mírné zimy v Mississippi. Ve třicátých letech ji tam začala vysazovat vláda na ochranu proti erozi, a to se tedy podařilo, jen co je pravda.

Pustil rádio a začal hledat nějakou stanici, která hraje country. K téhle cestě by se Mozart nehodil.

„...já jedu do Jacksonu, a to je teda fakt, jo, my jedeme do Jacksonu, a zůstaneme už tam...“

Johnny Cash a June Carterová jeli do Jacksonu, a on jede do Holly Springs.

Na prvním exitu z dálnice ke svému rodnému městu odbočil doprava a s úlevou si uvědomil, že zatím to nepocítil – nával smutku nebo obav či dokonce chladného nezájmu, z nichž měl strach od chvíle, kdy přišel ten lístek a on se rozhodl, že se na tuhle cestu vydá. Když včera ráno vyjžděl z Mitfordu, předem se připravil na nějaké dlouho potlačované emoce, které by ho mohly náhle přepadnout. Ale nic takového se nestalo.

Mohly ho přepadnout včera večer v pokoji v motelu, když s nechutí zalézal pod pokrývku načichlou tabákovým kouřem, dobrých osm set kilometrů od své ženy.

Také dnešního rána nastala taková chvílka, když na jižním okraji Memphisu posnídal vdolek a najednou pocítil záchvat paniky – a málo chybělo a sedl za volant a otočil to zpátky. Ale polapil ty pocity včas a nedovolil jim, aby nad ním zvítězily. To, co nyní dělal, udělat musel, i kdyby to mělo mít za následek zoufalství, což bylo pravděpodobné, nebo zármutek, což bylo ještě pravděpodobnější, nebo hněv, což bylo téměř jisté.

Několik krámů. Akry kudzu.

„Brigádní generál Samuel Benton,“ řekl svému psovi. Byl by to zázrak, kdyby se rozpomněl na jména všech těch generálů pochovaných na hřbitově Hill Crest nad Holly Springs.

„Brigádní generál Winfield S. Featherston, brigádní generál Christopher...“

Brigádní generál Christopher...

Dál nic. Musel by se nejdřív rozpomenout na tohle konkrétní příjmení, než by se ten dlouhý, slavnostní seznam jmen význačných nebožtíků z Hill Crestu pohnul vpřed, stejně jako když jej odříkával v pátém ročníku. To mu tenkrát vyneslo pět zlatých hvězdiček a k vlastnímu úžasu si na nějaký čas získal i úctu svého otce.

Silnici, po níž ujížděl, nepoznával, byla to nově přeložená silnice č. 78. Ale vždyť po tom, co byl mimo osmatřicet let a čtyři měsíce, ani nemohl čekat, že tuhle nebo jinou cestu vedoucí do rodného města pozná.

Sáhl si na kapsičku u košile, aby se přesvědčil, že nezapomněl mobil, a uslyšel zašustění obálky, kterou měl složenou před mobilem. Když asi před čtrnácti dny tu obálku vylovil ze schránky, doslova mu to vyrazilo dech, jako by dostal ránu na solar plexus.

Ukázal ji Cynthii i s listem linkovaného papíru, který byl uvnitř.

Jeho žena, která tak miluje záhady, obálku i list pečlivě studovala. Tak zvláštěně zkroutila pusou, jak to často dělávala, když byla hluboce zamyšlená, a pak ještě naklonila hlavu na stranu, jako by poslouchala nějakého neviditelného informátora.

„Ten rukopis vypadá jako z jiné éry,“ vynesla konečný verdikt nad tím dvouslovným sdělením. „Připadá mi jaksí... noblesní.“

Noblesní. Vždycky byl přesvědčen o tom, že jeho žena je obdařena schopností rozpoznat věci, které jiní včetně něho rozpoznat nedokážou. Několik dní se společně pokoušeli dospět k nějakému rozumnému závěru, až nakonec usoudili, že rozumný závěr neexistuje. Celá ta záležitost se zvrtila v hotový zdroj nejdivočejších teorií.

„Je to od Peggy Cramerové,“ řekla Cynthie, „tvé staré lásky s tyrkysovým kabrioletem. Možná její chudák manžel natáhl bačkory a ona by se s tebou ráda sešla.

Nebo je od Jessiky Raneyové, která tě zbožňovala v době, kdy jsi choval králíky. Nikdy se nevdala, a protože na seznamku po internetu je zapotřebí počítač, který ona nemá a nikdy mít nebude, poslala ti tohle psaníčko.“

„Tobě přeskočilo.“

„Vždyť jsi mi říkal, žeš měl ten lístek od ní schovaný v šuplíku pod ponožkami, ještě než jsi šel na vysokou.“

Někdy litoval, že se nedokázal zbavit toho odporného zvyku říkat své ženě úplně všecko.

„A je tu další možnost.“

„Ještě více materiálu z hlubin mimovolné mozkové činnosti!“

„Mohlo by to být od té dívky, co jsi s ní byl poprvé v kině. Říkal jsi, jak sis připadal strašně, když její rodiče museli sedět dvě hodiny naproti v kavárně. Byli jste na... počkej, neříkej mi to. Na Létajících tygrech.“

Užasl, ale zároveň ho i jaksi potěšilo, že si Cynthie pamatuje i takovou lapálii.

„Kdybychom neměli jinak co na práci,“ řekla Cynthie, „mohli bychom o tom, co se skrývá za těmi dvěma slůvky, napsat celou knihu.“

Pořád kolem dokola zkoumal obálku i pečlivě napsané jméno a adresu. Poštovní razítko přes známku bylo trochu rozmazané, ale čitelné. Dopis přišel zcela jistě z Holly Springs, ale vzhledem ke svému kryptickému obsahu to bylo stejné, jako kdyby přišel z Jupiteru nebo Marsu.

Porovnal písmo na lístečku s písmem na obálce. Totožné.

Neznámý odesílatel ho na obálce tituloval Reverend, čili tento fakt někdo v Holly Springs věděl. Ale proč se pisatel nebo pisatelka nepodepsali? Někdy mu nepřítomnost podpisu připadala jaksi neblahá, jako by v sobě skrývala temnou hrozbu. A zase jindy mu ta dvě prostá, holá slova bez oslovení a bez podpisu připadala mnohem naléhavější, hlu-

boce a vášnivě jímavá, jako by cokoli navíc znamenalo příliš mnoho.

Bílý linkovaný list papíru byl vytržen z bločku stejného druhu, jaký sám používal. Tady nebylo nic neobvyklého.

Dokonce papír očichal jako ohař slídící po stopě. Ale také na nic nezvyklého nepřišel.

Několik dní chodil po domě sem a tam a chvílemi potřásl hlavou, jako by si ji chtěl pročistit.

Zůstal v Holly Springs ještě někdo, koho si pamatuje?

Kromě jeho bratrance Waltera v New Jersey byli všichni jeho příbuzní mrtví a pochovaní – u sv. Petra v Oxfordu, v Elmwoodu v Memphisu a na Hill Crestu v Holly Springs. Ani o Tommym Nolesovi, kterého kdysi považoval za svého nejlepšího kamaráda, nevěděl, kam se poděl, ba ani jestli je dosud naživu. Když jednou přijel na víkend domů ze své farnosti v Arkansasu, doslechl se, že Tommy z Holly Springs odešel. Tehdy se nerozběhl za Tommyho matkou a otcem, aby se jich vyptal na takzvané zmizení jejich syna, a měl pro to dobrý důvod.

Po celé řadě let, kdy si myšlenky na své rodné město zakazoval, se na ně nyní soustředil se vzrůstající naléhavostí. Cynthii už unavilo jeho věčné přemítání a kombinování a uchýlila se k činnostem, které ji více uspokojovaly, jako například k vytvoření mřížky z větviček, po níž by se pnula klematis.

Odešel do obývacího pokoje a ze stolku vedle knihovny u okna vzal stříbrný rámeček a pozorně se zadíval na sépiovou fotografii své maminky a sebe ve věku čtyř let. Nejdříve se zahleděl do jejích očí, potom do svých. Co se z nich dá vyčíst, pokud vůbec něco? Pohladil ohmataný rámeček palcem a uvědomil si, že maminka vypadala smutně, ale byla krásná. On naopak vypadal spokojeně, i když trochu rozpačitě.

Pohledem utkvěl na její silné ruce zahradnice se snubním prstenem, který nyní nosila Cynthie. Živěji než na návštěvu fotoateliéru se rozpomněl na den, kdy poštou přišla velká fotografie. Obrázek jich dvou ho přímo fascinoval, bylo to první kouzlo, které zažil.

Otevřel zásuvku stolku, který si po matčině smrti vzal z Whitefieldu, a pohlédl na druhý stříbrný rámeček, položený lícem dolů mezi neuspořádanou směsicí rodinných fotografií. Po celá léta hrál jakousi neurotickou hru – bývala

dlouhá období, kdy tento obrázek jeho otce byl vystaven vedle toho, který držel nyní v ruce, potom ho však přepadlo zoufalství a dal jej pryč, protože nedokázal snést pohled na otcovu chladnou, i když hezkou tvář. Teď už ležel lícem dolů několik let.

Zavřel zásuvku, zůstal stát u okna a díval se ven.

Jestlipak lidé ještě parkují po celém náměstí a každou sobotu tráví v obchodech?

Jestlipak prostorné nádraží dosud vrhá stín na síť rezivějících kolejí, nebo je už zbourané, či je využívají k jinému účelu? A co se stalo se starou lisovnou bavlny, kam jel s Loui-sem, když vezli poslední náklad bavlny jeho otce? Nejednou byl v pokušení napsat jméno města do vyhledávače Google a najít odpovědi na všechny tyto otázky, ale nikdy to doopravdy neudělal.

Nakonec ho stejně nejvíc zajímalo, co se asi stalo s domem a pozemky ve Whitefieldu, kde vyrostl. Jeho maminka tam také zemřela, přesně pět let poté, co zemřel otec, a všichni tenkrát říkali, že oba byli ještě mladí. Tenkrát za ní přijel z Arkansasu, kde sloužil v malé venkovské farnosti jako kaplan, aby s ní byl v jejích posledních dnech.

Později, když byla vyřízena pozůstalost, matčiny kvalitní koberce prodány i s vysokými pendlovkami a ořechovou skříní, v níž kdysi schovávala vánoční dárky – když všechno bylo pryč, ba i její vůně přehlušena čisticími a dezinfekčními prostředky, umínil si, že už se tam nikdy nevrátí. Vždyť co tam tak mohlo ještě zůstat, kvůli čemu by stálo za to se vrátet?

Přeřadil na dvojku a rozhlížel se kolem sebe.

Pod vrcholem kopce napravo se tyčily novogotické budovy Mississippské industriální střední školy, zjevně již mnoho let opuštěné a pomalu se rozpadající. Pohled na jejich hrozivou siluetu a řady oken s vytlučenými skly, které slepě hleděly na na Rustovu kolej naproti, jím otrásl.

Pohlédl vlevo na kopii philadelphského Paláce nezávislosti, která se vypínala uprostřed koleje i s impozantní věží s hodinami. Vzpomínka na požár, který zničil původní stavbu, byla dosud živá; tenkrát, když kolej hořela, ho držela Peggy, která byla jako jeho druhá matka, a společně se dívali na požár.

Vzpomínal si, jak ho tísnily těžké šaty, do nichž ho oblékli proti mrazivému chladu, i na sevření Peggyiných paží, které z něj málem vymáčkly dušičku.

„Pust' mě na zem!“

„Nemůžu tě pustit na zem, mrňousi, dyť bysem tě tady mezi těma lidma ztratila.“ Peggy teklo z nosu a po tvářích se jí koulely slzy.

„Já nejsem malý, už je mi pět!“ Úplně zuřil, že ho držela na ruce, jako by byl mimino. Ale zase ho dojalo, když viděl její slzy; měl jejich Peggy moc rád. Přestal kopat a pohládl ji po tváři.

„Proč brečíš?“

„Naše máma chtěla do tý školy chodit, říkala, že to je velká naděje pro barevný.“

Když byl pak větší, dozvěděl se, jak se téměř okamžitě seběhly davy, aby se dívaly na to planoucí peklo, další lidé přijížděli dodávkami, nákladáky, otřískanými osobními vozy. Černé i bílé děti byly uvolněny ze školy, pravděpodobně proto, aby uviděly to, co už asi nikdy v životě nespatří, aby viděly, jak se píše historie v plamenech, které zachvacují vislé přičle oken, a jak se řítí všech pět podlaží v hromadu troskek. Vzpomínal si, že otec říkal, že dým byl vidět na čtyřicet mil. Jiní mluvili o tom, že žároviště doutnalo ještě několik týdnů poté; šarlatová záře nad vrcholkem kopce vypadala jako západ lednového slunce.

Brigádní generál Christopher... *Mott!* Ano, tak to bylo. Christopher H. Mott, přesně řečeno. Aťsi našemu hrdinovi bylo předevcírem už sedmdesát, mozek mu ještě úplně nezkornatěl, aleluja!

A pak ji uviděl, jak se vynořila nad obzorem jako obrovitá cibule. Rozhodně byla ještě impozantnější než ta úžasná ikona jeho dětství, i když postrádala odstín i symboliku originálu.

Tenkrát s Tommym tu lumpárnu plánovali dva roky.

Protože oba tehdy bydleli na venkově, nebyla to pro ně jednoduchá záležitost jen tak si odskočit do města. Musely se stát dvě věci. Museli mít lepší než jen dobrý důvod, aby byli ve městě přes noc. A jelikož on měl veškeré styky s Tommym zakázány, museli se do města dostat každý zvlášť.

A všechno se muselo odehrát hodně rychle.

Tommyho vzkaz našel ve čtvrtek v králíkárně. Tommyho vezme v pátek jeho otec do města, kde přespí u tety a strýčka, a v sobotu jim poseká trávu. Ani ne deset minut poté, co našel lísteček od Tommyho, se ho maminka zeptala, jestli nechce v pátek a v sobotu přespat u babičky, a že pak společně půjdou do kostela k baptistům.

Celý rozechvělý vzrušením, a taky rozklepaný strachem, se setkal v pátek ráno v době krmení s Tommym u králíkárný. „Nesmíme to říct vůbec nikomu,“ řekl tenkrát.

„Platí.“

Podali si ruce tajným potřesením: dvakrát se dotkli pravicím palcem, na dvě vteřiny si zahákli malíčky, pak dvakrát pleskli nataženou dlaní a dvakrát o sebe Źukli pravičkou sevřenou v pěst.

A pak unisono pronesli tajné slovo.

Už se nedalo couvnout...

Rozhodně neměl v úmyslu tam nahoře něco napsat, třeba BYLI JSME TADY nebo TYGRŮ DO TOHO jako některá skopová hlava, a už vůbec ne to slovo, které jedné sobotní noci někdo napsal na všechny čtyři strany nádrže a které tam vyzývavě trčelo před zděšenými pohledy všech, kteří v neděli ráno kráčeli do kostela.

Chtěl prostě jen vylézt nahoru. Být tam s hvězdami nad hlavou a světlý města pod sebou.

Jenže nepočítal s tím, jak bude vyděšený.

Strach se ho zmocnil už v tom okamžiku, kdy vylezl oknem babičina domu v Salemské ulici; jakmile se nohama dotkl země, zalil ho studený pot. Chvilku zůstal stát za cestmínovými keři, zvedal se mu žaludek a byl jako omámený.

Potom vyklouzl přes dvorek a dolů ze svahu a rozběhl se jako zajíc po tiché ulici koupající se v měsíčním světle. Když letěl podél ztemnělých domů, náhle zahlédl nějaký malý, zářící bod, snad žhavý konec cigarety, jak opisuje kroužek ve vzduchu. Srdce mu mlátilo jako perník, ale neviděl nikoho a nezastavil se.

Rozštěkali se dva psi. Baterka, kterou měl v kapse krátkých kalhot, ho mlátila do nohy; vytáhl ji z kapsy a pevně ji sevřel. Kdyby pes na něho vyrazil, praští ho s ní do hlavy; kdyby ho pokousal, to by řešil, až kdyby ta situace nastala.

Doběhl k vodárenské věži zalit potem a strachy napůl zbavený rozumu. Kdyby se Tommy náhle zjevil mezi keři, asi by přišel o rozum docela.

Ve světle měsíce v poslední čtvrti viděl Tommyho; byl v obličejí bledý jako smrt.

„Já mám strach,“ řekl Tommy.

„Neboj, nikdo nás neuvidí.“ Trásl se tak strašně, že upustil baterku a musel šátrat v suché trávě, než ji našel.

„Koukni nahoru, dyť ani není vidět vršek.“

„Polezeme pěkně pomalu, jednu příčel za druhou. A když budeme muset, tak si odpočineme.“

„Jo, když budeme zastavovat, tak tam polezeme až do rána, kdy už bude vidět. A pak nás seberou policajti.“

„Když vylezeme kus nahoru a nebude se nám to zdát, můžeme se vrátit. Přestaň fňukat.“

„Já přece nefňukám.“

Položil baterku k patě žebříku; měsíční světlo bylo dostačující.

„Tak lezeme.“

„Lez první,“ řekl Tommy. „A ne abys mi spadnul na hlavu.“

„Hele, neřvi na mě.“

„Já přece na nikoho neřvu.“

Jakmile se dotkl železné příčle žebříku, projelo jím něco jako elektrický proud. Ucukl a pak se dotkl žebříku znovu.

Ta rána nepocházela od nějakého zvláštního vedení, které mělo lidi odradit od lezení nahoru a psaní nápisů; byla dílem vzrušení, jaké ještě nikdy nepocítil.

Chytil se příčle nad hlavou oběma rukama. Přece to dokáže.

Začali stoupat nahoru jako smyslů zbavení, zdálo se jim, že dlouhou dobu; pak se zastavili a opřeli se o žebřík, zoufale vyčerpání a srdce měli až v krku.

„Já se asi poblížuju,“ řekl Tommy. „Jak se kouknu dolů, udělá se mi zle.“

„Nedívej se dolů, dívej se rovně před sebe.“

„Tam ale není nic vidět.“

„Buď se pozvracej, nebo se dívej dopředu. Je to na tobě.“

Tommy se pozvracel.

„Už je to dobrý,“ řekl. „Lezeme dál.“

Lezli dál.

Teď už cítili vítr – čím výš vylezli, tím byl citelnější; podobně košile se mu nadouval jako plachta. Co když je to sfoukne a ráno je najdou na Van Dornově třídě rozplácnuté jako žaby? S větrem nepočítal. Nepočítal ani s tím, že dvířka mezi žebříkem a ochozem budou zamčená.

„Budeme je muset přelézt,“ zavolal do poryvu větru.

Tommy mu odpověděl tím slovem, které bylo napsáno na nádrži.

Potily se mu ruce; utřel si jednu a pak druhou ruku o kalhoty a znovu se pevně chytil.

„Pojď se vrátit!“ vykřikl Tommy.

Byl rád, že to vyslovil Tommy a ne on. Myslel na maminku, která spí čtyři míle odtud a nic netuší; myslel na králíky, kteří se v měsíčním světle ve svých kotcích krmí řepným chrástem. Chvilí nemohl uvěřit tomu, co právě dělá; byl úplně ohromený skutečností, že je tady nahoře a třepotá se tu ve větru horkém jako z udírny a těžkém jako sametové závěsy v salonu paní Luly.

Pane Bože, řekl si pro sebe a snažil se vymyslet nějakou modlitbu. Potíž s modlitbou byla v tom, že to, co právě teď dělá, by dělat neměl, takže Bůh nemůže vyslyšet žádnou prosbu, kterou by teď vyslovil.

Zamčená branka se v měsíčním světle leskla.

„Já ji přelezu!“ zavolal. „Jestli se zabiju, můžeš si vzít moje kuličky a prak. V jedné přihrádce pod králíkárnou je plechovka od šňupacího tabáku a je v ní pět čtvrt dolarů. A sešity komiksů...“ Ne, ty ne. I kdyby byl mrtvý, o tyhle komiksy nechce přijít; to radši ať se rozpadnou pod jeho postelí.

Na chvilku se zarazil a pak zařal zuby.

„A řekni paní učitelce Phillipsový, že celou povinnou četbu na léto už mám přečtenou.“

Zahákl špičku levé kotníčkové boty do širokého oka drátěného pletiva branky a přehoupl se přes ni, překulil se na druhou stranu, až jeho tělo při dopadu rozezvučelo kovovou plošinu. Tommy se překulil přes branku vzápětí po něm.

Opřeli se o nádrž a vyčerpaně oddechovali.

Platinový měsíc nad nimi plul v takové blízkosti, že kdyby povyskočil, mohl by se ho dotknout. Jeho světlo měnilo vzhled úplně všeho: měl stříbrnou košili, stříbrné ruce a paže, i Tommy byl stříbrný.

„Cítím moře,“ vykřikl. „To je až z Christian Passu!“ Nasál vzduch jako teriér a objevil ještě hlubší žilku vůně, něco jako kozí list a sůl.

„Kde jsou naše baráky?“ zahulákal Tommy.

Nechtělo se mu myslet na jejich domy; chtěl myslet na to, jak je volný, jako by se vznášel vysoko nad zemí, nad vším, co dosud znal. Hrozně toužil někomu říct, že vylezli s Tommym až sem nahoru, odkud je vidět celý stát Mississippi a možná i Alabama a Tennessee – jenže to samozřejmě nemohli říct nikomu. Kdyby se to jejich otcové dozvěděli, byli by oba mrtví. Ale on, Timmy Kavanagh, by byl mrtvější.

Někde v hloubi duše cítil, že slovo, které dal Tommymu, nedodrží. Bude to muset říct Peggy. Ale to je v pořádku. Peggy by ho nikdy nepráskla, takže když to řekne jí, je to stejné, jako kdyby to neřekl nikomu.

Za ním zatroubilo nějaké auto.

Lekl se, mávl rukou, jako že se omlouvá, a rozjel se.

U srdce cítil podivné pohnutí vyvolané vzpomínkou na tu noc i na to, jak Tommy vytáhl z kapsy nůž, než se vydali na dlouhou zpáteční cestu dolů.

„Tak jsme to zvládli,“ řekl tehdy Tommy. „Udělalí jsme, co jsme si slíbili. Pojď, teď spolu uzavřeme pokrevní bratrství.“

Celý život, snad každou minutu si přál bratra. A když Tommy vytáhl nožik, který měl vždycky pečlivě nabroušený, udělalo se mu divně kolem žaludku...

Snad ten pocit na prsou – jakási stopa zármutku či touhy, nevěděl přesně, čeho – byla předzvěstí toho, na co čekal. Ale ten pocit brzy pominul.

Pozdravil starou vodárenskou věž zdviženým palcem.

Konečně začal poznávat okolí; mířili k náměstí. Vpravo v úzké uličce umývali dva černoši pohřební vůz; na rozpáleném asfaltu se blýskaly bubliny saponátu.

Celou cestu z Mitfordu si lámal hlavu, v jakém pořadí která místa navštíví, a stále je měnil.

Nakonec se rozhodl, že nejlogičtějším místem, kde svou návštěvu začít, je náměstí, vždyť na náměstí v Holly Springs přece vždycky všechno začínalo. Skoro celý jeho nejranější život by se dal vyčíst z projížďky po náměstí kolem soudní budovy. Byl by překvapen, kdyby Tysonův dragstór přežil do jednadvacátého století, a jistě i Bookerovo železářství s blýskavými příhrádkami na hřebíky bude dávno pryč.

Možná si na náměstí i zajde na něco k snědku. A pak se rozjede na hřbitov. Ano, to je logické.

„Květiny,“ řekl svému psovi. Chtěl vzít květiny.

A také chtěl vidět Tate Place a několik z těch více než šedesáti předválečných domů, jimiž se město Holly Springs vždycky tak pyšnilo. Mnoho těchto domů v minulosti navštívil; v nejednom z nich stoloval.

Uvolnil si kolárek a utřel si obličej kapesníkem. Je strašně vedro; z něho se stal horal.

Návštěvu kostela si nechá až na konec, a jak se blížili zpátky do motelu, projížděli kolem jeho bývalého domova, který byl jen čtyři míle na východ.

Znovu zvažoval svůj plán.

„To není dobrý nápad.“ Podíval se na svého společníka, který momentálně spal. „Na jeden den je toho až moc.“

Byl choulostivý jako skleníková rostlinka; potřeboval čas, aby se mohl zocelit, než znovu šlápne na červenou půdu svého rodného kraje. Kromě toho si stanovil čtyři dny na to, aby rozluštil smysl krátkého vzkazu – pokud se dal vůbec rozluštit – a pak se vrátí zpátky do Mitfordu.

Když dorazili k poště, zajel na parkoviště a natáhl střechu. Zkrátka a dobře mu nepřipadalo vhodné, aby se vrátil do rodného města po tolika letech a projížděl se po náměstí v červeném kabrioletu se sklopenou střechou. Určitě by to vypadalo drobátko nafoukaně.

Upevnil látkovou střechu, nalil vodu do kovové misky a díval se, jak Barnabáš pije, pak si sám dal několik doušků z láhve. Sklopil clonu proti slunci a zamžoural do zrcátka na spodní straně. Olízl si prsty slané potem a uhladil si rozčuchané vlasy. Potom vytáhl z kapsy obálku, foukl do otevřeného konce a vytáhl papírek, aby si znovu přečetl vzkaz.

Přijed' domů.

Kolem se s řevem přehnalo nákladní auto, za ním několik osobních aut. Podrbal psa za ušima a upíral zrak na poštu, i když ji nevnímal. Na palubní desce tikaly hodiny.

„Tak dobrá, Pane.“

Strčil lísteček do obálky, obálku zavřel do přihrádky na rukavice, a když otočil klíčkem v zapalování, v kapsičce u košile mu zazvonil mobil.

Copak tahle malinká písmenka se dají přečíst? Bude zas potřebovat nové brýle. Stejně by se vsadil, že je to jeho žena.

„Ahoj, miláčku.“

„Ahojky. Kdepak jsi?“

„Zrovna se chystám jet na náměstí. Jen jsem na minutku zaparkoval a natáhl střechu.“

„Máš se dobře?“

„Ano. A co ten tvůj kotník?“

„Je to o hodně lepší. Otok už splaskl.“

„Ještě to bolí?“

„To víš, ale snažím se nohu nezatěžovat, jak mi doktor po-

ručil, takže můžeme tu cestu do Irska přeložit na srpen. Udělám cokoliv, jen abych se už zbavila té hnusné sádry.“

„Nepotřebuješ nic?“

„Jsem dočista spokojená. Jelikož nemusím dřít na žádné knížce, hltám knížky, které napsali jiní. A pokud jde o jídlo, nemusím ani hnout rukou. Puny se tady staví v poledne se svou slavnou slepičí polévkou a Dooley, Sammy a Kenny přijdou v šest a přinesou pizzu. A Timothy, nebudeš tomu věřit – ale všichni ti kluci říkají ‚ano, prosím,‘ ‚ne, prosím.‘“

„To by člověk neřekl, jaké požitky může přinést zlomený kotník.“

„Kenny je tolik podobný Dooleymu. A pro Sammyho je to moc dobré. Každý ve městě, když vidí ty tři pohromadě, to považuje za projev Boží milosti. A nebýt tebe, vůbec by se to neuskutečnilo.“

„Mně se po tobě stýská, Kavanagová.“

„Mně po tobě taky.“

„Děkuju ti, žes mě pustila.“

„Já jsem tě nepustila, já jsem tě poslala. Uvidíš, že budeš nakonec rád, že ses tam rozjel. Vážně se máš dobře?“

„Zatím to jde. Nedělej si starost.“

Byl jako na trní a v krku měl sucho.

Vyjel s mustangem z parkoviště a zařadil se do proudu vozů.

„Jak se má Barnabáš?“

Tamhle je to, přímo před ním.

„Výborně,“ řekl. „Oba jsme trochu přebrali sluníčka, ale nic vážného.“

Kancelář jeho otce nad bankou. Předválečné železné schodiště po straně budovy. Povíдалo se, že se Martin Houck jednou z těch schodů horempádem skutálel. Nikdy se nedokázal spolehlivě rozpomenout, jestli tenkrát skutečně viděl, jak Houck padá, nebo o tom slyšel tak často, že nabyl dojmu, že u toho byl.

„Večer ti zavolám,“ slíbil.

Teď se vzpomínky jen valily, hráz se protrhla.

Slyšel otcův ostrý hlas za dveřmi ložnice.

„Uvědomuješ si, že za to, co provedl, je pokuta pět set dolarů a půlroční vězení?“

„Ale Matthewe, vždyť je nezletilý. Přece bys...“

„Zase mě neuposlechl a provedl lumpárnu s tím uličníkem Nolesových, svévolně překročil zákon a vše, co znamená, všechno, za čím stojím já. Běž od těch dveří, Madelaine.“

„Už jsi toho řekl dost, abys mu způsobil trápení, které si zasloužil.“

„Uhni.“

„Neubližuj mu, Matthewe.“

„Abych mu neubližoval? Co je do výchovných prostředků, když v nich není trochu bolesti? Čti si ve své baptistické bibli, Madelaine.“

To brutální potrestání, které mu otec ušetřil neděli poté, kdy vylezl na vodárenskou věž, ho utvrdilo v přesvědčení, které si bude pamatovat celý život: Ať si je jeho otec kdekoli, ať si je to v kteroukoli denní nebo noční dobu, Matthew Kavanagh má oči a uši všude.

O svých dvanáctých narozeninách se zeptal babičky, jak se to otec tenkrát dozvěděl.

Babička Howardová ho poplácala po rameni. „U tvého tatky člověk nikdy neví. Dozvíš se to, až budeš v nebi. A pak už na tom nebude záležet...“

„Tamhle je otcova kancelář,“ řekl Barnabášovi. „Vypadá...“ – na chvíli nebyl schopen promluvit – „pořád stejně. To je divné. A banka...“

Zajel k chodníku a za železným plotem uviděl malou cihlovou budovu skladiště, kde si schovával věci, které nemohl vzít domů. Nemohl tomu uvěřit. Pořád je tam.

Ne, řekl si, pořád je *tady*.

Udělal to, co mu nakazoval ten lístek. Je teď *tady*. Přijel domů do Holly Springs.

U Staffordů bylo samozřejmě zavřeno.

Doufal, že zavřeno nebude, ale tak už to na světě chodí. Do restaurace u Staffordů chodívali všichni na oběd; tenkrát stačilo, aby jen vkročil do toho hlučného sálu a už byl celý rozechvělý. Byli tam právníci a bankéři i obchodníci s bavlnou a makléři, zkrátka lidé, kteří vybudovali toto město, vtiskli mu jeho podobu a řídili je.

Byl pyšný, když se rozhlédl kolem přeplněnou místností a mezi těmi významnými osobnostmi uviděl jemně modelovanou tvář svého otce s hřívou předčasně stříbrných vlasů, a vždycky se bedlivě díval, jestli otec vzhledne a uvidí ho a dá nějak najevo, že o jeho přítomnosti ví, i když věděl, že u otcova stolu v rohu by nebyl vítán.

U Staffordů také okusil první zapékaný sýrový sendvič, celý křupavý a zploštělý těžkým víkem grilu; a tady také vyzunkl první točenou kolu, což tehdy určitě patřilo k nejúžasnějším zážitkům jeho raného života. Bublínky z nápoje mu vnikly do nosních dutin a odtud přímo k mozku, kde se rozechvěly, roztančily a rozprskly jako rachejtle.

Soudní budova z cihel a vápence s dvojitým sloupovým a centrální kupolí vypadala skoro stejně. Pravda, jakoby o trochu víc vyparáděná – snad to dělaly nově natřené římsy nebo povyroslé stromy na náměstí. Vždycky slyšel, že budovy, které si člověk pamatoval z dětství, vypadají menší a méně význačné, když se na ně zadívá čočkou uplynulých let. Ale ušlechtilé postavená soudní budova mu stále připadala významná – vždyť to bylo epicentrum jeho života a vlastně života všech. Pamatoval se na rytmus otcových kroků, jak mu cvakaly podkůvky na podpatcích, když kráčel chodbou k soudní síni. Plíšek na podpatku jeho zdravé nohy zněl na dřevěné podlaze ostře, podkůvka na botě druhé nohy vydávala dutý, šoupavý zvuk.

Podíval se na hodinky. Hodiny na budově soudu šly přesně, což mu dodalo nečekaný pocit bezpečí.

Kostel první presbyteriánské církve... Utleyho budova...

Pomalou objížděl kolem náměstí a kulil oči jako turista. Nějaké auto za ním zatroubilo a on uhnul doleva z Memphi-ské ulice na Van Dornovu.

Na Van Dornově se zadíval dopředu, kde se tyčila štíhlá vížka episkopálního kostela nad solidní, cihlovou přízemní budovou modlitebny první baptistické církve. Souboj církví, tak tomu říkala babička Howardová – otec ho táhl k oltární mřížce episkopaliánů, matčina rodina ho zahřívala u krbu baptistů.

„A která strana zvítězila?“ zeptali se ho kdysi jako mladého kaplana.

„Obě,“ musel tehdy odpovědět. A po létech si uvědomil, že tenkrát odpověděl po pravdě.

Tysonův dragstór byl pořád Tysonův dragstór. To je tedy div divoucí.

V době, kdy v Mitfordu zavíral Gril na Hlavní ulici, Percy Mosely vedl ten podnik víc než čtyřicet let na stejném místě, což nebylo jen tak. Ale Tysonův dragstór tady byl už v době, kdy on byl malý kluk, propánajána, a kdo ví, jak dlouho předtím? Když vjížděl na parkoviště, pocítil cosi jako závan občanské pýchy.

„Tak jdeme, starouši.“ Připjal psovi na obojek červené vo-
dítka. „Je čas, abychom se pozdravili s místními.“

Nevěděl, jak jsou na tom v Holly Springs s veverkami; hrozně nerad by zažil, aby ho pes táhl přes náměstí před tváří Boží a veškerého človecenstva. Pravda, ve zralém věku dvanácti let už jeho kříženec bouviera ty veverky tolik neprohání.

Nejdřív si nebyl jistý, jestli má brát na takovou cestu s se-
bou psa, zejména psa rozměrů menšího nákladáčku. Ale teď byl rád, že to udělal; mluvil na Barnabáše celou cestu z Mit-
fordu do Memphisu, a jeho dobrák pes mu skutečně naslou-
chal, jako ostatně vždy.

U Tysonů to bylo stejné. I když samozřejmě úplně jiné –
pípa na sodovku zmizela stejně jako letní slamáky.

„Dobrý den,“ pozdravil mladou ženu za pultem.

Podívala se na Barnabáše. „To má být jako... pes?“

Zasmál se. „Štěká, vrtí ocasem a nepohrdne prasečím ouš-
kem.“

„Já jen zírám,“ řekla nevěřicně. Nahnula se přes pult a nechala Barnabáše, aby jí očichal ruku. „Čím vám posloužím?“

„My jsme tady vlastně na návštěvě. Já jsem tady dřív bydlel.“

„Přímo tady, v Holly Springs?“

„Ano. Ale už jsem tu dlouho nebyl.“

„Tak to jo,“ řekla, prohlédla si ho a usmála se. „Já jsem Amy McPhersonová. Těší nás, že jste sem zase přijel.“

Připadalo mu úžasné, že to ta dívka zřejmě myslí upřímně. „Já jsem Tim Kavanagh, Amy. Hledám některé staré známé.“ Jediný problém bude v tom, že i jeho ponožky jsou asi starší než Amy McPhersonová. Mladí lidé nebudou vědět nic o lidech, které doufal najít. Rozhlédl se.

„Je tady někdo, hm, starší?“

„Pan šéf je doopravdy starý, ale zrovna šel do banky. Tomu je už přes čtyřicet.“

„A jak jdou obchody?“

„Bezva. Dneska zasedá soud. Když zasedá, tak je to vždycky dobré.“

„To je příjemné, že některé věci se prostě nemění. Máte nějakou pohlednici soudní budovy?“

„Máme tady fotku z roku 1900 – jsou na ní i vozy s bavlounou, to mají lidi rádi – nebo z roku 2004, na té jsou zase zachycení někteří místní.“

„Dejte mi od každé dvě,“ řekl a vylovil peněženku.

Strávil tady kdysi nejednu příjemnou chvíli. „Máte nějaké noviny?“

„Vedeme *Jižanského hlasatele*, to jsou místní noviny, pak *Hospodářského zpravodaje*, to je memphiský deník a ještě *USA dnes*. Jsou na stojanu u dveří.“

„Aha. Výborně. Tak si vezmu *Jižanského hlasatele*, a zítra zase na shledanou.“

„Vemte s sebou toho psa,“ řekla dívka.

Zastavil se u natřeného kamenného sloupu před dvoukřídlými dveřmi Tysonova dragstóru, na nějž kdysi s Tomym toužili zvěčnit svou existenci na této planetě...

Bylo strašlivé vedro, propocené košile se jim lepily na tělo jako druhá kůže. Na náměstí bylo jen pár lidí; byla to ideální chvíle, kdy mohli provést to, co mnozí už udělali před nimi. Vytáhli svoje kudličky, otřeli čepele o zadek džínů a vyhlédli si místo na sloupu.

W I L začal vyrývat do nátěru.

„Jaký Wil?“ ptal se Tommy.

„Uvidíš.“ Spokojeně pozoroval, jak se pod zelenou barvou objevuje bílá podkladová barva a písmena jasně vystupují.
L I A M.

„Takhle se přece nejmenuješ, ty hlavo skopová.“

„Teď jo, ty troubo.“

„Kdo je to William?“

„Toho neznáš.“

„Leda bys mi to řekl.“

„Jeden básník,“ řekl.

„Básník?“

„Pojď jenom blíž, a nechť tvé srdce pozorné je a vnímavé.“

„Čeho?“

„Paní učitelka Babcocková nás přitáhla k poezii,“ řekl a vyrýval do barvy příjmení.

„To jsem rád, že nemáme slečnu Babcockovou, básničky jsou leda pro fajnovky.“

Jestliže muži píší poezii, proč by to měl být projev zženštilosti číst básně? Tohle nechápal.

Když se učil verše z Písma, oblíbil si učení z paměti, a možná i proto se mu zalíbila poezie – ty dvě věci se jaksi spojovaly v jednu. Na obrázku v učebnici angličtiny měl Wordsworth mohutný bílý plnovous a trošku mu připomínal Pána Boha. Měl laskavé a moudré oči, jako by k němu mohl skutečně promlouvat, kdyby ovšem nebyl mrtev.

„Já sem napíšu svoje jméno,“ řekl Tommy. „A jednoho krásného dne přijedu do Holly Springs a pořád tady bude.“ Tommy vyrýval svoje příjmení a trošku přitom vyplazoval jazyk v koutku.

„Ty chceš někam odejít?“ Najednou pocítil úzkost; nikdo nikdy nemluvil o tom, že by chtěl odejít z Holly Springs.

„Copak ty tady chceš zůstat, až vychodíš školu?“

„Asi ne.“

„Tak taky odejdeš?“

„Já nevím,“ řekl váhavě. „Snad.“

„A kam bys chtěl jít?“

To už věděl, že Ostrov pokladů neexistuje. Možná na Mount Everest, ten je aspoň skutečný. Nebo do Španělska, nebo do Indie. Pokrčil rameny. „Já myslím, že všude je to fajn. Teda kromě Afriky.“ Nikdy se mu nelíbilo pomýšlení, že by ho zaživa rozsápali lvi a pak sežrali.

„Jenže z Afriky přišli Louis a Sally i jejich děti,“ řekl Tommy. „I ta vaše Peggy a náš Sam a plno dalších černejch pochází z Afriky.“

Zatím ho nikdy nenapadlo, že by Peggy mohla pocházet odjinud než z toho domku na konci uličky, která vedla od jejich velkého domu.

„Ty budeš moct jít, kam se ti zachce,“ řekl Tommy, „jenže to já ne.“

„Jak to?“

„Protože my jsme chudí – a ty jsi bohatý.“

To se mu nelíbilo, když mu někdo předhazoval, že je bohatý. Samozřejmě věděl, že není chudý – jeho otec byl ve správní radě banky, měli auto s gumovými pneumatikami, jednopatrový dům a přes sto akrů půdy, z toho padesát šest osetých bavlnou – ale nemyslel si, že jsou bohatí. To šéf Tate byl boháč.

„Já bysem neřek, že jste chudí, akorát ty to pořád tvrdíš. Ale nejste.“ Když nebyl doma, ve škole, nebo v kostele, říkal schválně ‚bysem‘. „Máte přece dům a stodolu a auto. A krávu. My krávu nemáme.“

Tommy pokrčil rameny.

„A váš táta učí dějepis. Učitelé přece hodně vydělávají.“ Občas někdo řekl Timovu otci, že ho viděli s Tommym Nolesem; a to pak vždycky dostal výprask, a pokaždé horší, než byl ten předcházející, a to všechno jen proto, že jeho otec tvrdil o Jacku Nolesovi, nejen že je jako učitel dějepisu neschopný, ale že je to ještě k tomu opilec, který nechává svoje hospodářské stroje rezivět na poli.

Kdyby tak Tommyho otec chtěl posekat trávník a znovu natřít dům a dát zemědělské stroje pod střechu, pak by si snad s Tommym mohli hrát, jenže to se nestalo. Zavřel nožik a strčil ho do kapsy.

„Tohle se tatínkovi líbit nebude, Timothy.“

Za nimi se zjevil plukovník ve slamáku a se žlutým motýlkem, právě k nim zabočil z Van Dornovy ulice.

„Co by se mu nemělo líbit, prosím?“ Jestli ho plukovník práskne, že se zase toulal venku s Tommym, pěkně si to slízne.

„Že se tady podepisuješ na soukromý majetek! Víš, že se to nesmí.“ Plukovník vytáhl kapesník a utíral si zarudlý obličej.

„Já jsem se tady ale nepodepisoval,“ řekl.

Plukovník se předklonil a mžoural na sloup, narovnal si brýle a pročetl ty nápisy.

„Z ulice se mi zdálo, že máš v ruce nůž.“

„Nožik mám v kapse, prosím.“ Na dotvrzení svých slov si poklepal na kapsu.

„Tak kluci, ať se do něčeho nenamochíte.“

„Kdepak, my si dáme pozor.“

Plukovník přiblížil nos ke sloupu ještě víc. „William Wordsworth,“ četl nahlas. „Kdo to jako má být?“

Narovnal se a ještě jednou si je přísně změřil. „Tak se koukejte slušně chovat, kluci,“ napomenul je, otevřel dveře do dragstóru a přibouchl je za sebou.

Následujícího dne se osmělil Peggy zeptat.

„Hele, Peggy, já bysem chtěl něco vědět, kde jsi se vlastně narodila?“

Peggy zametala na verandě a hlavu měla ovázanou červeným šátkem. Ten červený šátek nosila pořád. Jednou se jí na to zeptá, jestli nemá něco s hlavou, třeba má bradavice.

Peggy začala měst ještě energičtěji. „Neříkej bysem, víš, že to nesmíš říkat. Říkej bych.“

Posadil se a opřel se zády o sloup verandy. „Tak dobře. Chtěl bych vědět, kde jsi se narodila.“

„V lese.“ Peggy byla určitě nazlobená; odmetala nános pylu ze strany verandy neobyčejně energicky a pustila se do zametání schodů.

„Tommy říká, že jste přišli z Afriky.“

„Z Afriky, to určitě! Tam jsem jaktěživa nebyla.“

„A odkud teda?“

„Ty seš jak čtvrtodenní zimnice, ty kluku.“

To nikam nevedlo. „Tak bysem chtěl vědět, kde by si chtěla žít, kdyby si od nás odešla.“

Peggy se na něho zamračila ze schodu. „Co jsem ti říkala o tom bysem? Řekni to správně.“

„Chtěl bych vědět,“ zahulákal, „kde bys chtěla žít, kdybys od nás odešla.“

„No určitě ne tam, odkad' jsem přišla, to teda ne.“

Teď měl šanci a honem se jí chopil. „No a odkud jsi přišla?“

Peggy mu pohrozila koštětem a zatvářila se výhrůžně. „Jestli se zeptáš ještě jednou, tak ti to poví todle koště.“

Rozhodl se, že se jí radši vypytať nebude. Aspoň nějaký čas ne...

No tohle. Neuvěřitelné štěstí. Podle vývěsního štítu nad hlavou bylo Bookerovo železářství pořád na stejném místě.

Chodit do Bookerova železářství se mu nikdy neomrzelo; několikery prázdniny tam dokonce směl pracovat – obsluhoval zákazníky, markoval zboží u pokladny, kde seděl na stoličce. Už to samotné mu přinášelo pocit, že vyrostl o půldruhého metru, i když při tom seděl.

U Bookerových taky vykouřil svou první cigaretu Lucky Strike a jaksi oficiálně slyšel první sprostý vtíp – a byl tenkrát z toho tak perplex, že si ten vtíp dodnes pamatoval – a taky se tam naučil pár slov, která dosud neslyšel, ba ani na bavlníkové plantáži ne. Vzpomínky na Bookerovo železářství patřily k těm nejhezčím, které si z Holly Springs odnášel.

Přeběhli Van Dornovu ulici a vešli do železářství, prostorného jako jeskyně, s dřevěnou podlahou. Zvonek nade dveřmi zaklinkal.

„Tý jo,“ řekl muž za pultem. „To má být jako pes, nebo je to nákladák?“

„Pouhý pes. Nekouše ani neloudí a má rád romantické básníky. Já jsem Tim Kavanagh.“ Potrásli si s mužem rukama.

„Já jsem Red Lowery.“ Podíval se na jeho kolárek. „Vy jste ten nový pastor od presbyteriánů?“

„Kdepak, sám už jsem takový starý pes, přijel jsem do Holly Springs po málem čtyřiceti letech.“

„Vy jste se tu narodil?“

„Ano. A musím vám říct, že Bookerovo železářství jsem jako kluk miloval, troje prázdniny jsem tady pracoval. Je to zázrak, že pořád funguje.“

„No to vám teda řeknu, že je to zázrak. Jenom když si vezmete, jak vlada ty malý podnikatele bere u huby, vždyť si kolikrát říkám, že to ani nemá cenu, abych ráno otvíral krám.“

„Já vás poslouchám, Rede.“ Podíval se vpravo, a byly tam. Pospíšil si přes uličku a přešel pohledem kovové truhlíčky na hřebíky, přivařené kolem dokola otočného stojanu. Měl pocit, že ten stojan snad musí obejmout. Kdyby věděl, kam ho dá, snad by celý ten krám koupil. Hele, Kavanaghová, řekl by, vezu domů takový pěkný zásobník na hřebíky, tak vycouvej z garáže a zaparkuj na ulici.

Pomalou otáčel stojanem a okouzleně se kochal rozmanitým obsahem truhlíček. Dělával to často jako kluk, poslou-

chal skřípání, jak se zásobníky otáčely na stojanu. Vybral si jeden hřebík a zamířil s ním k pultu.

„Tenhle si vezmu,“ řekl Redovi.

„Jen ten jeden?“

„Jen jeden. Na památku.“ Vytáhl peněženku.

„To je na můj účet.“

„Co vás nemá. Pět centů? Deset? Jak jsou vlastně dneska drahé hřebíky?“

„Tenhle je zadarmo. A jestli se někdy pustíte do stavby domu, budete brát hřebíky ode mě.“

„Platí. Tak tedy děkuju.“

Zvonek zaklinkal; do krámu se vhrnuli tři muži v maskáčích.

„To jsou lovci, co jdou na sviště,“ řekl Red.

„Dneska si lidi berou maskovací oděv, když jdou lovit sviště?“

„Tihle mládenci jo. Máte tu nějaké příbuzné?“

„Už jen na kopečku na hřbitově.“

„Máte v úmyslu se sem zase přistěhovat?“

„Já se sem vrátit nemůžu. Zapustil jsem už kořeny v Severní Karolíně.“

„Tam je červená hlína, taky jsem tam byl.“

„Neříká vám něco jméno Tommy Noles, čistě náhodou?“

„Tommy Noles, Tommy Noles. Ani nevím.“

„A taky neznáte jednoho barevného, může mu být o pár let víc než mně, který se jmenuje Willie? Teď si možná ale říká Will nebo William.“

„Zrovna támhle máte jednoho černýho Willa.“ Red ukázal palcem k přednímu oknu. „Wille! Hledá tě tady někdo z berňáku!“

Srdce mu udělalo kotrmelec; možná právě teď nastává chvíle, kvůli níž se modlil, byť nesystematicky, od dětských let.

„Will nemá rád psy.“

„Můžu vám ho tu nechat? Je hodný.“

„Tak ho přivažte tady k tomu štokrleti.“

Když zamířil k přednímu oknu, Will mu šel naproti a zubil se od ucha k uchu. Byl to chlap jako hora, na sobě měl montérky.

„Wille – já jsem Tim Kavanagh.“ Cítil v krku knedlík.

Podali si ruce.

„Will Pruitt. Teda doufám, že si pan Red ze mě střílí.“

Všiml si, že Willova pravička je obrovská jako uzené koleno; levou ruku měl vraženou do pánské polobotky.

„To víte, že si dělal legraci; já jsem duchovní a nikdy jsem se nenaučil žádný trik, jak dostat z lidí peníze. Hledám někoho, komu se říkalo Willie, když byl ještě chlapec, znal jsem se s ním před mnoha lety.“ Teď tady stál obličejem k Willovi a doufal, že ho Will pozná.

„Říkávali mi Willie – teď jsem Will a podrážím boty.“

„Podrážíte boty?“

„Polobotky, kotníčkové i kozačky. A moje podrážky se neprošoupu, to se dřív rozpadne svršek.“

„Tomu říkám poctivé řemeslo. Nejste náhodou ten Willie, který pracoval jako chlapec u Tateových?“ Prosím.

„Já jsem u Tateových nikdy nedělal, co se pamatuju.“

Will stáhl polobotku z levičky.

Nebyl to Willie.

„Vy jste v Holly Springs nový?“

„Starý i nový. Narodil jsem se tu a žil jsem tady, než jsem odešel na studie. Přijel jsem sem na návštěvu. A co vy?“

„Já jsem se tu narodil i vyrost. Loni jsem šel do důchodu, do té doby jsem dělal údržbáře na vyšší škole, a teď dělám tady u Reda a podrážím boty. Aspoň nemám žádný trable.“

„Já už jsem také v důchodu.“

„Řek bych, že když nosíte ten kolárek, tak se vám trable vyhýbají.“

„Trable se na žádný kolárek neohlížej,“ řekl a uvědomil si, že se tónem přizpůsobuje místnímu nářečí. S láskou se rozpomněl na měkkou, pomalou mluvu svého mládí; připomínala mu rozhrátou čokoládu. Sundal si jeden mokasín a otočil ho podrážkou vzhůru. „Jestli jsem si to nemyslel, Wille. Koukněte.“

„Jo jo, hnedle se prošoupe. Zvlášť tady po straně, vy asi trochu šmajdáte.“

„A podpatky se vám zdají v pořádku?“

„Jo, ty vypadají, že by ňákou chvíli mohly ještě vydržet.“

„Co kdybyste mi teď dal nové podrážky, mohl bych si tu počkat?“

„Pracujeme na počkání – to je moje heslo. Budete chtít podkůvky?“

Podkůvky na botách neměl kolik desítek let. „Samozřejmě, podkůvky.“

Jeden z lovců se probíral vystavenými tkaničkami do bot.

„Tak vy prý se chystáte na sviště,“ řekl Tim stojící na prkenné podlaze jen v ponožkách.

„Jestli se teda vůbec vyhrabeme z města. Kluci víc nakupují, než aby šli do lesa. Já jsem Merle.“

„Tim Kavanagh.“

„Páni, ale takovej pes, co támhle máte, ten se hned tak nevidí.“

„Já vím. A vy lovíte ty sviště ze sportu?“

„No, já je lovím hlavně pro sousedku, má osm děcek, a když se svišť dobře udělá, není to špatný jídlo. Clyde, ten by se sviště nedotknul ani klacíkem, ten je nechává pro krkavce – a to voni vědí, a táhnou se za ním, kudy jde. A zase Smokey – ten sní všechno, co střelí. Pro něj večere o sedmi chodech je svišť a šest lahváčů.“

„Ale neříkejte, a prosím vás, jak se takový svišť upravuje?“

„Stáhnete ho. Naporcujete. Obalíte v mouce. Hodíte na pánev.“

Jeden z Merleových parťáků se zjevil s náručí svačinových balíčků. „Jo, zapomněl jsi, že se musí předvařit. Musíte tu potvoru napřed asi hodinku povařit.“ Potrásl otci Timovi pravicí. „Smokey Davis.“

„Tim Kavanagh. Těší mě.“

„Jo, tak znova,“ řekl Merle. „Naporcovat. Předvařit. Pomoučit. Potom smažit.“

„V horkým omastku,“ řekl Smokey.

„V horkým,“ dodal Merle.

„Do zlatova.“

„Jakou to má chuť?“

„Jako kuře.“

Moc rád by měl pětice za každé prapodivné maso včetně kojota a pásovce, o němž slyšel, že chutná jako kuře.

„Asi tuhé?“ zeptal se.

„Docela to ujde,“ řekl Merle. „Jo, ještě jsem něco vynechal.“

„Jasně,“ řekl Smokey. „Zapomněl jsi, že se musí marinovat.“

„A co potní žlázy?“ Clyde se k nim přiblížil s balíčkem pracovních ponožek a sáčkem tabáku značky Rudoch. „Pověděl jsi mu o potních žlázách?“

Merle těžce vzdychl. „Tak dobrá. Ještě jednou od začátku. Stáhnete ho. Vyndáte potní žlázy, ty jsou tadydle...“ Zvedl paži a ukazoval si do jednoho místa. „Naporcujete ho. Marinujete. Předvaříte. Obalíte v mouce. Usmažíte. Sníte.“

„Už to mám.“ Zalitoval, že se vůbec ptal.

„Je s tím teda dost práce.“

„Zrovna si to říkám.“

„A vy jste odkad?“

„Právě odsud.“

Smokey si ho změřil. „Ale já vás tu v životě neviděl.“

„Taky jsem tady nebyl osmatřicet let plus nějaké drobné.“

„Stěhujete se nazpátek?“

„Nemůžu.“

Smokey mu potřásl rukou. „No co se dá dělat. I tak jsme rádi, že jste přijel. A kousek toho sviště byste si měl někdy dát, to byste viděl, jak by vám zachutnal.“

Zastavil se u pokladny a odvázal Barnabáše.

„Stavíte se ještě, než odjedete?“ ptal se Red.

„Myslím, že sem zaskočím každý den, jen tak prohodit pár slov. Máte to tu fajn.“

„Vemte psa s sebou,“ žádal Red. „Je to dobrý námět k hororu.“

Zvuk podkúvek na podpatcích mu byl příjemný. Cvakání nebylo nijak příliš nápadné, jenom taková malá připomínka toho, že je naživu, že má obě nohy a kráčí po ulici za krásného dne. Za ty čtyři dolary plus nějaké drobné to rozhodně stálo.

V autě se hojně natřel krémem na opalování s vysokým ochranným faktorem a Barnabášovi nalil čerstvou vodu. A potom zase stáhl střechu, protože se mu zdálo, že tady proti němu prozatím nikdo nic nemá.

Vedro trochu polevilo; bylo příjemné projíždět ulicemi pod baldachýnem starých stromů.

Jeho maminka Holly Springs vždycky milovala a hrozně jí vadilo, když se musela jako novomanželka přestěhovat na venkov. Byla zvyklá na bohatý společenský život, který byl pro Holly Springs tak charakteristický, a musela vynaložit hodně úsilí, aby manželovi odpustila, že nedodržel svůj slib, že koupí dům ve městě. Ještě větší úsilí jí stálo, aby mu odpustila, že její vlastní peníze použil na koupi Whitefieldu, aniž se jí zeptal.

Jak jen mohl zapomenout na to, jak je jeho rodné město krásné?

Projížděl po Salemské třídě, široké jako bulvár, lemované domy, které postavili bohatí bavlnáři. Vzpomněl si na francouzské tapety v obrovské hale Fantovy rezidence i na dýchánky v jejím honosném salonu, na které chodili jeho rodiče – i on dostal pozvání na čaj s rumem, než odjel na

studia. A dům Montrose – jako chlapec si hrával na jeho zpustlém dvoře a trochu se bál, jestli mu okenice z horních pater nespadnou na hlavu; teď vypadal jako obrázek z pohlednice.

Projel mimo Airliewood, kde, jak dobře věděl každý školák z Holly Springs, měl v roce 1862 generál Grant svůj hlavní stan. Grantovi muži rozkradli stříbrné kliky, stříleli na tyčky v železném plotě a olověnou koupací vanu proměnili v kulky – ale staré rány byly zhojeny a dům nyní vypadal lépe než kdykoli předtím.

Maminka mu vždycky říkala, že skoro každý dům ve městě je jako živá učebnice dějepisu včetně rodného domu jedné otrokyně jménem Ida, na příjmení si nevzpomínal, která se stala první bojovnicí za občanská práva.

Wellsová! Tak to bylo. Ida Wellsová. Fakta i jména, která dávno hodil přes palubu, se znovu vynořovala na hladinu jako náklad svržený do mořské hlubiny.

Zajel k obrubníku a zastavil. Valil oči a ztěžka polykal. I dům jeho babičky prošel renovací.

Natáhl se po svém psu a zabořil prsty do jeho hustého, drsného kožichu. Tady vyrostla jeho maminka, tady se on sám narodil. A tamhle je to zábradlí k verandě, na němž se pokoušel projít jako provazochodec, a skončil se zlomenou rukou, která ho celý život čas od času zlobí.

„Tak tady jsem přišel na svět,“ řekl Barnabášovi. „Panu doktoru Jordanovi prý už táhlo na devadesátku, ale ruku měl pevnou jako skála.“

Babička Howardová chodila po domě v modrých domácích šatech, které nosila až do čtyř odpoledne, kdy se převlékala; okna byla zakrytá žaluziemi i závěsy, aby dovnitř nemohlo horko; na sedadle oblíbeného babiččina houpacího křesla na spací verandě ležela její bible; a babiččina každodenní modlitba –

„Někdy ji odříkávala u snídaně, někdy, když jsme spolu vyšli do zahrady – ‚Pane, dej, ať jsem dnes pro někoho požehnáním.‘“

Barnabáš se mu díval upřeně do očí.

„Rozhodně byla,“ musel si odkašlat „požehnáním pro mne. Byla ostrovem klidu v rozbouřeném moři.“

Jako chlapec přirovnával její vůni k broskvové zmrzlině a byl trochu zklamán, když zjistil, že je to parfém pudru Coty, který kupovala v Tysonově dragstóru.

I dědeček Yancey Howard ho silně ovlivnil. Byl laskavý, optimistický, rozený usmiřovač – a nesmírně oblíbený baptistický kazatel, který jednou nasadil vlastní život, aby zachránil před utonutím z rozvodněné řeky jednoho chlapce. Také si po venkově dobyl jisté slávy, když při jedné z návštěv svých farníků přivedl na svět dvojčata kluky.

Ačkoli měl dědeček Yancey sympatie místních občanů a k tomu ještě dosti velký kus půdy, peníze v jejich rodině měla babička Howardová, stejně jako v jeho rodině měla podstatnou sumu jeho matka Madelaine. Dozvěděl se, že jeho otec by si nevzal od dědečka Kavanagha ani šesták, ačkoli ten si nadělal jmění v továrnách na bedny v Oxfordu, Jacksonu a Memphisu, a podle veškerých měřítek byl opravdu bohatý. Což bylo v pořádku, když chtěl otec stát na vlastních nohou, ovšem to, že použil maminčiny peníze na zakoupení Whitefieldu, to bylo něco úplně jiného. Ještě dlouho předtím, než byl Tim natolik starý, aby se doslechl o tomto dvojím metru, měl pocit, jako by už před narozením byl poznamenán něčím, co nedokázal pojmenovat ani pochopit.

Od svých osmých narozenin až do dvanácti let, kdy nikdo z jeho vrstevníků neměl žádné peníze na útratu, mu babička Howardová dávala každé tři měsíce tři dolary. Jak matka, tak otec zpochybňovali správnost tohoto přísunu financí v době války i po válce. Ale babička tehdy řekla: „Když dítě nemá žádné peníze, jak se má naučit s nimi hospodařit?“

Ale na oplátku za tuto čtvrtletní nadílku babička očekávala, že uslyší o mnoha obětech a vykonaných dobrých skutcích, a to byl většinou schopen splnit. Občas zatajil nějaký pěťák nebo desetník, který utratil za něco méně chvályhodného, ale přišel na chuť tomu užívat svůj poklad k jiným účelům než vlastním. Brzy se naučil, že dávat přináší stejné a někdy ještě větší potěšení než cukrový špalek, kterým si jednou mimoděk vylomil zkažený zub...

„Dvacet pět centů za komiksy.“

„Ano, babičko.“

Babička Howardová byla zahloubaná do jeho účetnictví, vedeného na linkovaném papíře tužkou č. 2.

„Padesát centů za ponožky a žvýkačky pro seržanta Silvermana.“

„Ano, prosím. Přidal jsem je do balíčku, který posílala maminka.“

Přikývla. „Výborně. Padesát centů za šněrovadla a hřeben. To asi taky pro seržanta Silvermana.“

„To ne, prosím. Pro Peggy. Měla narozeniny. Bylo jí šestaadvacet.“

„Je hezké, že na ni myslíš. Třicet centů na sbírku, na dílo Páně v cizích zemích. „Radostného dárce...“ Otočila se na něho.

„Miluje Bůh!“ dopověděl. „Druhý list Korintským, kapitola devátá, verš sedmý.“

„Výtečně. Osmnáct centů za pohlednice.“

„Pro poručíka Kreppa, aby mohl psát domů. Poslali jsme mu balíček přes Organizaci spojených služeb, a on mi poslal fotografii, na které je se svým mužstvem v Itálii. Má dvě děti.“

„Doufám, že jsi mu poslal jednu pohlednici se soudní budovou.“

„To ano. S vozy s bavlnou.“

„Ale nevidím, že bys ušetřil jediný centík.“

„Nedostávám tolik, abych z toho mohl ještě něco ušetřit.“

„Tak poslyš, něco ti řeknu. Kdybych já byla nešetřila, nebylo by nic, z čeho bych ti mohla něco dát. I když máš jen pěticent, můžeš ušetřit aspoň cent.“

Nechtěl babičku Howardovou zklamat. Příště to udělá. Nějak to provede.

Ještě zbývalo vyúčtovat jeden dolar a dvacet sedm centů, a po celou tu proceduru seděl, jako by spolkl pravítko. Ačkoli si kvůli některým položkám dělal starosti, svými počty si byl jistý. Když dospěli ke konci, babička měla radost.

„Ty nejsi obyčejný chlapec,“ řekla. „Dědeček bude na tebe pyšný.“ A pak mluvila o charakteru, jako by u toho nebyl a mohl poslouchat, jenom kdyby chtěl. „Charakter,“ řekl jednou pan Dwight Moody, „je to, co máš i potmě.“

A v tom to právě spočívá, pomyslel si – snažit se být dobrý i potmě...

„Tenkrát tady byla spousta veverek,“ řekl svému psu.

Možná se tady ještě staví a zeptá se, jestli by si mohl prohlédnout dům.

Chvilí jezdil bez cíle, rozhlížel se, vzpomínal, až zabočil na Gholsonovu třídu.

Na ten večer v sídle Tateových nikdy nezapomene; ta vzpomínka ho bude pronásledovat, co živ bude, leda že by...

Otcův halasný smích se zvedal nad tichý šum hlasů na galerii. Kdykoli se jeho otec smál, byl celý nesvůj; cítil žárlivost, že ten smích nepatří jemu, a zároveň se jaksi styděl, že je tak hlasitý.

Seděl v rohu na stoličce a pozoroval ruch v horké letní kuchyni. Dvě kuchařky pracovaly u sporáku, smažily kuřata v ohromných rendlicích; vysoký černoch jménem Mose podával podnosy s jídlem řadě bosých pomocníků před kuchyňskými dveřmi. Vystříkl omastek; někdo zaklel; kynuté rohlíčky byly zabaleny do naškrobených bílých ubrousků a vloženy do košíčku na pečivo. Síťové dveře se neustále zavíraly a otvíraly, jak jimi proudily naložené tácy a mísy ven a přes zelený trávník na venkovní galerii.

„Tak, a vy děte do jídelny, a koukejte, ať tam nic nerozležete, slyšíte? Tak děte už, já pudu hnedka za váma a tobě přinesu večeri.“

Černá služebná v zástěře vystrčila jeho a bosého černého chlapce z kuchyně.

„Willie!“ zavolal někdo za nimi. „Ať se ten chlapeček nají, a pak se posaďte na přední verandě, dokad' pro vás nepřídou. To máš teďkonc za úkol, tak to koukej udělat pořádně.“

Hnali je přes trávník a pak po schodech do domu a chodbou k malému stolku se čtyřmi židlemi v rohu jídelny paní Luly. Už tady večerel na Boží hod velikonoční, ale tenkrát tady byly ještě další děti. Tehdy našel v houští azalek sedm vajíček.

Služebná položila na stůl talíř a s bouchnutím přihodila vidličku a nůž a misku s ovocným piškotem. „Ty seš tady dneska na slavnosti jediný děcko. Willie dohlídne, aby si sněd večeri, a pak tě vohlídá, než si tě vyzvednou vaši. Pi-ješ mlíko?“

Za zeptání nic nedá. „Prosím, můžu dostat kolu?“

„Willie, poď se mnou a přineseš tomu chlapečkovi koka-kolu. Dyž je tady jedinej malej, tak ať si užije.“

V duchu zuřil nad tím, jak o něm mluví, ale jenom upřeně klopil oči do talíře a přitom nic neviděl.

„Dej si pod bradu ubrousek!“ zahřímala, že by to probudilo mrtvého. Připadalo mu, že je obrovská.

Zastrčil si cíp ubrousku za naškrobený límeček košile. Ten tuhý límeček nenáviděl a nenáviděl i tohle místo.

„To je prima prcek,“ řekla služebná, když s Willem odcházeli z jídelny.

Přímo hořel hanbou. Nechtěl, aby černý chlapec slyšel, že o něm někdo mluví jako o prckovi. Nikdy do smrti nejdelší už do domu paní Luly nev kročí, i kdyby ho třeba na kolenu prosili.

Willie se vrátil s kokakolou a postavil otevřenou lahev na stůl. „Jak se jmenuješ?“

Timothy mu připadalo jako jméno pro prcka. „Tim!“ řekl.

„Kolik ti je?“

„Bude mi šest.“

„Mně je deset.“

Rozhostilo se ticho. Podíval se do talíře, konečně viděl, co na něm je. Smažené kuře. To ano. Dýně. Ne. Rajčata. Ne. Zelené fazolky. Ne. V malé misce byl piškot s borůvkami a vrstvou husté smetany. Ano. Díval se, jak fialová ovocná šťáva barví okraj bílé misky.

„Sníš to všechno?“

„Ani nemám moc velký hlad.“

„Já to klidně můžu sníst místo tebe.“

„Sním si asi to kuře. A možná ten piškot.“

„Sněz co chceš, já dorazím ten zbytek. Ale nesmíš to nikomu říct.“ Willie se zadíval na kokakolu.

Tim zvedl stehýnko a zakousl se do horkého, šťavnatého masa. Bylo to moc dobré, skoro tak dobré, jako ho dělala Peggy. Tak asi má přece jenom hlad.

„Koukej.“ Willie zvedl levou ruku; chyběl mu na ní palec. „Držel jsem slepici toudle rukou na špalku a v druhý ruce jsem držel sekyrku. Udělal jsem si to sám.“

Udělal se mu divně kolem žaludku. „Brečel jsi?“

„Jasně, že jsem bulil. Krev mi tekla, po mně i po tom špalku. Ten palec popadla kočka a utekla s nim do stodoly.“

Položil stehýnko na talíř.

„Já jsem ten palec chtěl, moh jsem ho ukazovat a třeba za to vybírat po pětáku. Jenže ta mrcha kočičí s nim někam zalezla a já jsem ho už nenašel.“

„Můžeš si sníst celou tu večeri,“ řekl a odstrčil talíř.

Willie se zazubil.

„Akorát vypiju tu kolu.“

„Musíš ale hlídat, dokad' budu jíst, jinak bysem si to pěkně slíznul.“

Bylo to napínavé stát na strážu u dveří do jídelny a hlídat někoho, komu je už deset, i když ten dotyčný je černý. Měl hvízdnout, kdyby slyšel nějaké kroky. Srdce mu prudce bušilo; doufal, že služebná se vrátí a načapá Willieho, jak jí jeho večeri, a pak se zase modlil, aby nepřišla.

Potom vyšli v houstnoucím soumraku na verandu a posadili se na horním schodu. Obrovský cestovní vůz, který patřil šéfu Tateovi, bylo jediné zaparkované auto na příjezdové cestě; vozy hostů parkovaly venku na Gholsonově třídě.

Cvrčci hlasitě cvrčeli, ale na tak nahlas jako u jejich domu na venkově. Kdyby tak Willie mohl slyšet jejich cvrčky, ten by koukal.

„Kde bydlíš?“

„S mamkou v zimní kuchyni, vona je hlavní kuchařka. Já zas pomáham pani Lule se zahradou, vona říká, že jsem rozenej zahradník. Vidiš támdle ty záhony s kytčkama? Tak ty jsem všechny vyplel já sám.“

Byl konec března, na to období se udělalo neobyčejně teplo; mírný vánek přinášel vůni kaliny.

„Když Mose seká pani Lule trávu, tak já ji hrabu. Vona skovává zbytky a drobky a já je nosim slepicím. Vona mi řekne, přines mi boty, a já jí je přinesu.“

„Ty jsi otrok?“

„Jakej votrok?“ Willie vypjal hrud'. „Jsem svobodnej muž!“

„Ty přece nejsi muž.“

„Tak svobodnej kluk!“

„To jo,“ řekl.

„Pani Lula je moc hodná, já dělám pro pani Lulu rád. Mose říká, že není zdravá, že schází. Já teda nevím, co bysme si bez pani Luly počali, to fakt nevím...“ Willieho hlas postupně slábl.

„Paní Lula je stará a celá ohnutá,“ řekl, kdyby si toho Willie náhodou nevšiml.

„Támdle ta sláva je kvůli jejím narozeninám. Je jí devadesát vosum.“

Z galerie se nesl smích a potlesk až na přední verandu. Pak uslyšeli zpěv.

„Tak teďkonc jí nesou dort,“ řekl Willie. „A ten dort by si měl vidět, je velkej jako kolo vod vozu. A pan šéf potom bude říkat svojí mamce příštípek.“

„Dostaneme kousek dortu?“

Willie zavrtěl hlavou. „Pro barevný a pro tebe byl ten piškot s borůvkama.“

„Co to je za dort?“

„Takovej žlutej s citronovou polevou, to je její zamilovanej, a pana šéfa taky. A pani Lula mi skoro každou neděli kousek takovýho dortu dá. Naše mamka mi dort nedá, ale pani Lula, ta jo.“

Peggy mu taky dávala něco, co maminka ne. Třeba kokakolu. „Z tý kokakoly se ti zkazí zuby a všechny ti vypadají,“ říkala Peggy. „Ale já se nekoukam, jak to do sebe leješ, ani mě nehne, já se koukam na ten fialovej svlačec, jak strašně rychle roste, budu ho muset vostříhat.“

Když pak šli z verandy do přední haly, nakoukl do salonu paní Luly a uviděl klavír. Vždycky si přál, aby měli klavír, ale otec nesnášel v domě žádný rámus.

„Já bysem si na to zahrál,“ řekl Williemu.

„Ty to umíš?“

„My máme doma piáno.“ Ta lež mu vyklouzla z úst jako nic, jako by to řekl někdo jiný.

„No, snad by si si moh chvilíčku zahrát, kdyby si to nikomu neřek. Umíš hrát ragtime?“

„Já zahraju skoro všechno.“ Další lež jako věž; ani nevěděl, jak z něho vypadla. Ale dobře věděl, že lhát se nemá, ani barevným ne.

„Tak jo,“ řekl Willie. „Tak teda pod. Ale na nic jinýho nešahej, jasný?“

„Jasně,“ řekl. A pak se to stalo.

Na klavíru stála modrá váza na hedvábném přehozu s třásněmi, který malebně splýval na podlahu. Když šel ke klaviatuře, celý ochromený představou, jaká to bude ostuda, až vyjde najevo jeho lež, na přehoz šlápl. Přehoz sklouzla a váza se zakymácela; pak se zřítila na podlahu a roztříštila se na tisíc kousků.

„Jéžíšku na křížku,“ zašeptal Willie. „Tu vázu jí dal pan šéf. A von ji dostal, když se stal starostou Memphisu.“

Zůstal stát jako omráčený, zkamenělý hrůzou, a nedokázal odtrhnout oči od modrých střepů, které se rozlétly po naleštěných parketách.

„Timothy.“

Zdálo se mu, že jenom zvednout hlavu trvá celou věčnost. Uviděl ve dveřích stát otce a uvědomoval si, že má pusku dokořán a nedokáže ji zavřít.

Otec zůstal stát mezi dveřmi. „Zrovna jsem se vydal, že se po tobě podívám. Kdo provedl tu strašnou věc?“

Nad salonem viselo ticho, které mu připadalo nekonečné.

„Já,“ řekl Willie.

Když potom buick poskakoval na polní cestě k jejich domu, ležel na zadním sedadle jako balvan a předstíral, že spí, ale bylo mu špatně strachy a nenáviděl se.

Když na sebe Willie vzal vinu, otec ho popadl za košili a vyvedl ho z místnosti – a co udělal on, aby ho zarazil? Nic, jenom tam stál, nic neřekl, na nic se nezmoohl, horší než nemluvně.

Willie se na něho otočil a usmál se od ucha k uchu. Jako kdyby se těšil na ten akt, o němž se nesmí mluvit, ale ke kterému určitě dojde. Ten úsměv mu nešel z mysli, při pouhém pomyslení na něj ho pokaždé zamrazilo. Kdyby tak maminka věděla, že připustil, aby Willieho odvěkli za zločin, jehož se dopustil její syn... Ale to jí nemohl nikdy říct, nemohl to říct nikomu, ani Peggy ne, v tomhle zůstal sám. Někdy mu bylo zatěžko uvěřit, že existuje tolik věcí, které se nedají říct nikomu.

Modlil se z celého srdce, aby Williemu vystrojili krásný pohřeb, s černým vozem vepředu se záclonkami v oknech. Kdyby ho ale pozvali, samozřejmě by nemohl na něj jít, protože by mu bylo tak špatně, že by nemohl ani z postele.

„... od té doby, co Řecko kapitulovalo před Hitlerem.“

„... Němci... Londýn...“

„... neměl jsi toho chlapce tak ponížít před služebnictvem, Matthewe.“

„... už mě ta tvoje přecitlivělost unavuje, Madelaine.“

Ale věděl, že hovoří o té strašné věci, k níž došlo vinou jeho nepozornosti, a věci ještě strašnější, již on způsobil svou zbabělostí.

Vedle něho na sedadle ležel zabalený kousek žlutého dortu, který mu poslala paní Lula; ale on se ho ani nedotkne.

Na druhý den ráno přišla maminka do jeho pokoje a stanula u jeho postele. Zavřel oči ještě pevněji a modlil se, aby odešla a nechala ho být. *Pane Bože*, modlil se potichu, *dej ať umřu a můžu mít zas pokoj.*

„Timothy?“

Zacukal trochu nosem, jak to viděl u Louise, když spal.

„Ty nespíš. Řekni mi, co tě trápí.“

Zčistajasna ho něco napadlo. „Mám žlutou zimnici.“

Jan Karonová

Domů do Holly Springs

Z anglického originálu Home to Holly Springs, vydaného nakladatelstvím Viking Penguin, a member of Penguin Group (USA) Inc. v roce 2007 přeložila Vlasta Hesounová. Obálku s použitím ilustrace Adolfa Borna navrhl Vladimír Verner. Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o. roku 2008 jako svou 829. publikaci. Vydání první. 15,33 AA. Stran 312. Odpovědná redaktorka Marie Válková. Vytiskla tiskárna Finidr, s. r. o. Doporučená cena 298 Kč.

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-953-9